

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2**
**The Factors Affecting Schools As Learning Organizations Under Chonburi Primary
Educational Service Area Office 2**

กฤติญา ศรีซังส้ม*, กัญญกร เอี่ยมพญา**, นิวัตต์ น้อยมณี***
Kittiya Srisungsoom*, Kanporn Aiempaya**, Niwat Noymanee***

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
Master of Education (Educational Administration)
Rajabhat Rajianaganbdra University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนของสถานศึกษา (2) ศึกษาระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และ (4) ศึกษาปัจจัยส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 302 คน ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน ด้านการจูงใจ และด้านโครงสร้างองค์การ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านแบบแผนความคิด ด้านความรู้รอบรู้แห่งตน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวกที่ระดับมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ปัจจัยด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ ปัจจัยด้านการจูงใจ และปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์องค์การแห่งการเรียนรู้ได้ร้อยละ 84.60

คำสำคัญ : องค์การแห่งการเรียนรู้, นัยสำคัญทางสถิติ, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

Aims of research were to 1) the level of factors leadership, organizational culture, the atmosphere, the persuasion, and the structure of organization of schools; 2) the level of Learning organization of schools; 3) The relationship between factors studies as learning organizations of schools; and 4) The factors affecting schools under office of Chonburi primary education service area. The samples consisted of 302 obtained by random teachers under office of Chonburi primary education service area 2. The instrument for collecting data was a questionnaire. The statistic used for data analysis were mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and multiple regression analysis. The research result were as follows; 1) The factors leadership, organizational culture, the atmosphere, the persuasion, and the structure of organization overall was at the high level. 2) Learning organization of school under Chonburi primary educational service area office 2 mental model, the personal mastery, team learning, system thinking and the share vision overall was at the high level. 3) The relationship between leadership, the persuasion, the structure of organization, organizational culture, and the atmosphere that supports learning aspect under office of Chonburi primary education service area 2 had the highest positive with the statistical significance of .05. and 4) The factors in the atmosphere, organizational culture, the persuasion and the structure of organization affecting learning organization of schools under office of Chonburi primary education service area 2 with the statistical significance of .05. They could concurrently predict the learning organization at 84.60 percent.

Keywords: learning organization, statistical significance, educational institutions

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ปัจจุบันมีอิทธิพลส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ด้วยความเจริญทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน ในลักษณะของโลกไร้พรมแดนมีการไหลเวียนอย่างเสรี และไร้ขีดจำกัดที่มีฐานของความรู้/ การศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการพัฒนา และความเจริญก้าวหน้า ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาเกิดการแข่งขันกันอย่างรุนแรงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ความรู้ที่เป็นกลไก และฐานการพัฒนาที่มีบทบาทอย่างสำคัญในทุกภาคส่วน โดยให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้นไม่เฉพาะแต่ในสถานศึกษา แต่ครอบคลุมในทุกมิติทุกองค์การ ทุกกิจกรรม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีเป็นต้น โลกยุคปัจจุบันและอนาคตจึงเป็นโลกของการแสวงหาความรู้ และใช้ความรู้เป็นฐานอย่างเข้มข้น เพื่อเพิ่มศักยภาพ และความสามารถในการแข่งขัน และยั่งยืนของแต่ละประเทศ ดังนั้นเมื่อโลกก้าวเข้าสู่สังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของมนุษย์และพลโลกมากขึ้นตามไปด้วย การรู้สารสนเทศของผู้เรียน และประชาชนจึงเป็นเครื่องมือ โดยอาศัยกลไกหลักในการแสวงหาความรู้ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ขับเคลื่อนด้วยเศรษฐกิจ สังคมฐานความรู้ (พิณสุดา สิริธรรค์, 2555, หน้า 1)

กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง”โดยมีจุดเน้นสำคัญนโยบายแนวทางหลักการดำเนินงาน และโครงการสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความมั่นคง ด้านการผลิตพัฒนากำลังคน และสร้างความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคน ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้านการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตประชาชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาระบบ และการบริหารจัดการ จะเห็นได้ว่าในจุดเน้นที่ 2 ด้านการผลิตพัฒนากำลังคน และสร้างความสามารถในการแข่งขัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาองค์การทางการศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และในจุดเน้นที่ 6 ด้านการพัฒนาระบบ และการบริหารจัดการ จะประสบความสำเร็จได้ด้วยการที่บุคลากรภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทุกคนมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งจะเรียนรู้ พร้อมทั้งจะเผชิญกับความท้าทาย เข้าใจในเป้าหมายร่วมกันขององค์กร เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ดี (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 1 – 5)

การบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ หากผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาองค์การให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จะช่วยส่งเสริมพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562, หน้า 2) ดังนั้น การผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอย (Hoy & Miskel, 2001, p. 32) แนวคิดเรื่องสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตามวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน นักวิชาการเห็นว่าสถานศึกษาควรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์กรประเภทอื่น ปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งต้องเพิ่มคุณภาพการบริหาร โดยผู้บริหารในฐานะผู้นำในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต้องพยายามหากิจกรรม เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ซึ่ง รวมถึงองค์การที่เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้แสดงความสามารถของตนอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันสร้างให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่วิธีการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพราะการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา บุคลากรมีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง โดยการมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้ และทักษะอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้ดังกล่าวสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จะต้องมีการบริหารจัดการตามแนวทางขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับองค์การต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ เซ็งเก้ (Senge, 2000, pp. 297-300) ที่ได้นำเสนอไว้ผ่านกรอบแนวคิดใน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้แห่งตน ด้านแบบแผนความคิด ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ การที่องค์กรใดจะสามารถพัฒนาการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้นั้นจะต้องประกอบด้วยหลายปัจจัยที่จะส่งเสริมให้บุคลากรขององค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จัดทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อวิเคราะห์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ จากการรวบรวมข้อมูล พบว่า การนำนโยบายที่กำหนดจากส่วนกลางมาดำเนินการเป็นโครงการ/กิจกรรม ยังไม่เป็นไปตามสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น นโยบายสู่การปฏิบัติยังไม่ครอบคลุม การบริหารเครือข่าย/การมีส่วนร่วมในการบริหารยังไม่หลากหลาย และขาดบุคลากรที่มีความสามารถด้าน ICT ในโรงเรียนเขตพื้นที่บางแห่งมีอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร และการ

เข้าถึงอินเทอร์เน็ต ทำให้ติดต่อประสานงานยาก บุคลากรบางส่วนขาดการพัฒนาศักยภาพ และขาดทักษะประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าว จึงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานในบางกลุ่มสาระ ซึ่งทำให้คุณภาพนักเรียนในแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน และบุคลากรขาดการประสานงาน การสื่อสารในการทำงานโดยภาระงานยังคงมีความซ้ำซ้อน จากสภาพปัญหาจึงเห็นได้ว่าสถานศึกษาควรดำเนินงานเพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, 2563, หน้า 54-57)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของการศึกษา และมุ่งพัฒนาเพื่อให้สถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยอาศัยกรอบแนวคิดการมุ่งพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้โดยอาศัยปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนของสถานศึกษาในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อจะเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งสามารถนำไปพัฒนา และประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทของสถานศึกษา ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในองค์กรเล็งเห็นถึงความสำคัญ และมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อการก้าวสู่การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 112 โรงเรียน ครูจำนวน 1,329 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2563 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางของเครจซี่

และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 302 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 จำแนกครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามขนาดโรงเรียนเป็นรายอำเภอ จำนวน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อำเภอบ่อทอง และอำเภอเกาะจันทร์ จนได้กลุ่มตัวอย่าง 302 คน

ขั้นที่ 2 ใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ในแต่ละอำเภอ

ขั้นที่ 3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำแนกตามขนาดของโรงเรียนจนได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนทั้งหมด 302 คน

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1) ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน

2) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ศึกษากับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้วยตนเอง ประกอบด้วย 5 ด้าน 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการจูงใจ 3) ด้านโครงสร้างองค์การ 4) ด้านวัฒนธรรมองค์การ 5) ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยอาศัยแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) มี 5 ระดับ

3) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามด้วยตนเอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยอาศัยแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) มี 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 302 ฉบับ พร้อมหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากครูโรงเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำส่งและรับคืนจากสถานศึกษาแต่ละแห่งได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยให้

คะแนนตามแนวทางการประเมินความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ท เบสท์ และคาน (Best & Kahn, 1993, p. 247) 3) การแปลความหมายคะแนนของระดับปัจจัยที่ศึกษา อยู่ในระดับใด ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์โดยอาศัยแนวทางหรือแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 103) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา	อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา	อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา	อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50 หมายถึง ปัจจัยที่ศึกษา	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ และด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ ปัจจัยที่ศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.33	.68	มาก	1
2. ด้านการจูงใจ	4.24	.66	มาก	4
3. ด้านโครงสร้างองค์การ	4.23	.62	มาก	5
4. ด้านวัฒนธรรมองค์การ	4.27	.55	มาก	2
5. ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน	4.26	.60	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.26	.56	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= .56) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับคือ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= .68) ด้านวัฒนธรรมองค์การ ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= .55) ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= .60) ด้านการจูงใจ ($\bar{X} = 4.24$, S.D.= .66) และด้านโครงสร้างองค์การ ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= .62) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ความรอบรู้แห่งตน แบบแผนความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม การคิดอย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ อันดับ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 รายด้าน และโดยรวม

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านความรอบรู้แห่งตน	4.30	.53	มาก	2
2. ด้านแบบแผนความคิด	4.32	.52	มาก	1
3. ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.20	.62	มาก	5
4. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	4.26	.59	มาก	3
5. ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ	4.25	.52	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.26	.51	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= .51) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยตามลำดับ คือ ด้านแบบแผนความคิด ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= .52) ด้านความรอบรู้แห่งตน ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= .53) ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= .59) ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= .52) และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.20$, S.D.= .62)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ปัจจัยแต่ละด้านกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 วิเคราะห์โดยหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X	Y
X_1	1.000						
X_2	.815*	1.000					
X_3	.784*	.847*	1.000				
X_4	.707*	.759*	.760*	1.000			
X_5	.624	.756	.774	.727	1.000		
X	.883*	.935*	.930*	.874*	.861	1.000	
Y	.711*	.808*	.811*	.841*	.852	.893*	1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ในระดับมากที่สุด ($r_{xy} = .893$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 รายงาน พบว่า ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน ($r_{x5y} = .852$) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($r_{x4y} = .841$) ด้านโครงสร้างองค์กร ($r_{x3y} = .811$) ด้านการจูงใจ ($r_{x2y} = .808$) และด้านที่มีความสัมพันธ์กันในอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านภาวะผู้นำ ($r_{x1y} = .711$)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) แบบ stepwise

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของปัจจัยที่ศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

Model	SS	df	MS	F	p
Regression	66.599	5	13.320	324.440*	.000
Residual	12.152	296	.041		
Total	78.751	301			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าความแปรปรวนของปัจจัยที่ศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ดังแสดงผลในตาราง 5

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ตัวแปร	B	SE(b)	Beta	t	p
ค่าคงที่ (Constant)	.579	.094		6.142*	.000
ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน (X_5)	.336	.033	.399	10.202*	.000
ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_4)	.335	.036	.363	9.383*	.000
ด้านการจูงใจ (X_2)	.108	.036	.141	3.031*	.003
ด้านโครงสร้างองค์กร (X_3)	.087	.039	.107	2.236*	.026
ค่าคงที่ (a) = .579					
$R = .920, R^2 = .846, S.E._{est} = .202, F = 406.441, P = .000$					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยด้านการจูงใจ (X_2) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร (X_3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_4) ปัจจัยด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .920 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ .846 หมายถึง ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมพยากรณ์องค์กรแห่งการ

เรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 84.60 เรียงลำดับอำนาจพยากรณ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .336 ด้านวัฒนธรรมองค์การ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .335 ด้านการจูงใจ (X_2) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .108 ด้านโครงสร้างองค์การ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .087 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_1) ไม่สามารถพยากรณ์การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ปัจจัยที่ศึกษา ทั้ง 4 ด้าน มีค่าตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.336, 0.335, 0.108 และ 0.087 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การพยากรณ์ ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.399, 0.363, 0.141 และ 0.107 ตามลำดับ และมีค่าคงที่สมการพยากรณ์ ในรูปแบบคะแนนดิบ (a) เท่ากับ .579 โดยเขียนเป็นเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = a + bX_5 + bX_4 + bX_2 + bX_3$$

$$Y' = .579 + .336X_5 + .335X_4 + .108X_2 + .087X_3$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z'Y = .399X_5 + .363X_4 + .141X_2 + .107X_3$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุสนานี ยาโม (2555, หน้า 149) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดน พบว่า ปัจจัยการบริหาร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมศิริ เนื่อเย็น (2556, หน้า 76) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า ปัจจัยการจูงใจ ปัจจัยผู้บริหาร พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรธชา ไพโรเลิศ (2557, หน้า 110) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า ปัจจัยการบริหาร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ ทำให้โดยรวมปัจจัยทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ดังนั้นสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ดำเนินงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ โดยองค์การเกิดโอกาสในการหาแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่การพัฒนา และสร้างเป็นฐานความรู้ที่เข้มแข็งขององค์การก่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ทักษะร่วมกัน สอดคล้องของ ก๊อช (Goh, 1998, p.2334) กล่าวว่า ปัจจัยการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ นั้น ต้องมีลักษณะที่มีผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญ ในการผลักดันให้องค์การเกิดการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพ ด้วยการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปพัฒนา และปรับใช้เพื่อให้องค์การอยู่รอด ซึ่งสอดคล้องของ รีซ (Reece, 2004, p.93) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ คือ วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์การ การบริหารทรัพยากรบุคคล บทบาทในสังคม การเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการเข้าถึงได้ทั่วโลก และสอดคล้องของ สันติธร ภูริภักดี (ออนไลน์, 2563) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ คือ บรรยากาศที่สนับสนุน วิสัยทัศน์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และโครงสร้างที่เหมาะสม ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นแนวทางนำไปเพื่อสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้

2. ระดับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณะ บุชบา (2553, หน้า 131) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รุสนานิยาม (2555, หน้า 148) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดน พบว่า มีสภาพการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กชนันท์ สุขนิคม (2562, หน้า 104) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีโครงการการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมุ่งหวังให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือร่วมพลังในองค์การเพื่อวางแผนการขับเคลื่อนกระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป และมีการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการพัฒนาหลักสูตรปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ และคุณธรรมอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และมีการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน และการเรียนรู้อย่างจริงจัง รวมทั้งการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงอย่างกว้างขวาง จึงทำให้โดยรวมองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก มุ่งหวังให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือร่วมพลังในองค์การ เพื่อวางแผนการขับเคลื่อนกระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป สอดคล้องของ เซ็งเก้ (Senge, 1990, p. 34) ได้กล่าวว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นองค์การที่สามารถขยายศักยภาพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เป็นองค์การที่สามารถสร้างผลงานให้เป็นไป

ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ รวมทั้งก่อให้เกิดรูปแบบการคิดใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์หลากหลาย บุคลากรมีการสร้างความเป็นเลิศให้แก่องค์กร สร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ในเชิงกระบวนการ (Process) มีการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการเชิงกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการบูรณาการให้เข้ากับการทำงาน เพื่อเป็นการเสริมพลังอำนาจ (Empower) ให้แก่บุคลากร สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญและมีภารกิจหลัก คือ การพัฒนาระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ (ราชกิจจานุเบกษา, 2546) จึงจำเป็นต้องปรับปรุง พัฒนาการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในองค์การให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการพัฒนาองค์การและบุคลากรในองค์การให้มีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาองค์การไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) นำไปสู่การสร้างฐานความรู้ที่เข้มแข็ง (Core competence) ขององค์การ

3. ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ และด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน กับ การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับ มากที่สุด ($r_{xy} = .893$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เปรมศิริ เนื่อเย็น (2556, หน้า 75) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในภาพรวม มี 4 ด้าน คือ ปัจจัยการจูงใจ ปัจจัยโครงสร้างองค์การ ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ และปัจจัยบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน มีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับมากที่สุด ($r_{xy} = .909$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรธชา ไพโรเลิศ (2557, หน้า 129) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ในทางบวก อยู่ในระดับมากที่สุด ($r_{xy} = .953$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาวดี ลากเจริญ (2561, หน้า 8) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีความสัมพันธ์ในทางบวก ในระดับมากที่สุด ($r_{xy} = .850$) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยการจูงใจ ปัจจัยโครงสร้างองค์การ ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ และปัจจัยบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน เป็นเหตุหรือองค์ประกอบที่เกื้อหนุนค้ำจุนที่ทำให้องค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับการดำเนินงานตามนโยบายของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาครูมีส่วนช่วยให้การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการพัฒนาที่ดีขึ้น จึงมีความสัมพันธ์กันในทางบวกช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่องให้ทันต่อ

สภาวะการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน องค์การแห่งการเรียนรู้ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งมีกระบวนการทำงานที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เกิดขึ้นภายในองค์การ การสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันของหน่วยงานภาครัฐ จึงถือเป็นสิ่งจำเป็นและสิ่งสำคัญ

4. ด้านที่ส่งผลการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 คือ ปัจจัยด้านการจูงใจ (X_2) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ (X_3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ (X_4) ปัจจัยด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) ส่งผลการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รุสนานิ ยาโม (2555, หน้า 95) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดน ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญ .01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เปรมศิริ เนื้อเย็น (2556, หน้า 81) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านการจูงใจ ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์การ ด้านบรรยากาศที่ส่งเสริมสนับสนุนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ ทำให้โดยรวมปัจจัยทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ มาก ดังนั้นสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ดำเนินงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ โดยองค์การเกิดโอกาสในการหาแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่การพัฒนา และสร้างเป็นฐานความรู้ที่เข้มแข็งขององค์การก่อให้เกิดการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ทักษะร่วมกัน สอดคล้องของ ก๊อช (Goh, 1998, p. 2334) กล่าวว่า ปัจจัยการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ นั้น ต้องมีลักษณะที่มีผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญ ในการผลักดันให้องค์การเกิดการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพ ด้วยการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปพัฒนา และปรับใช้ให้องค์การอยู่รอด ซึ่งสอดคล้องของ รีช (Reece, 2004, p.93) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ คือ วิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์การ การบริหารทรัพยากรบุคคล บทบาทในสังคม การเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ นวัตกรรมความคิดสร้างสรรค์การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการเข้าถึงได้ทั่วโลก

5. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า มี 1 ด้าน คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ไม่ส่งผลการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.03 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 1-10 ปี จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 68.54 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุน้อยและประสบการณ์ในการทำงานน้อย ดังนั้นปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอายุ และประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นส่วนใหญ่ต่อภาวะผู้นำได้รับความสนใจน้อยลง ซึ่งสอดคล้องของ อโวลิโอ (Avolio, 1999, p. 8) สภาวะการณ์ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านอย่างรวดเร็ว ภาวะผู้นำจะต้องถูกปรับเปลี่ยนไป ด้วยความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ท้าทายการทำงานของผู้นำ ในการที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จกระบวนทัศน์ ในการมองภาวะผู้นำในลักษณะบุคคลหรือกระบวนการนั้นไม่กว้างและลึกพอที่จะพัฒนาผู้นำให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ภาวะผู้นำนั้นมีลักษณะที่เป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้มองภาวะผู้นำได้กว้างและลึกพอที่เราจะสามารถพัฒนาภาวะผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้นำที่ดีควรมีภาวะผู้นำแบบมีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาตนเองให้เป็นທີ່เลื่อมใสศรัทธาของผู้ตาม กระตุ้นให้ผู้ตามแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ที่ชาญฉลาดให้ความสำคัญกับผู้ตามอย่างทั่วถึงพัฒนาผู้นำและผู้ตามในทุกส่วนขององค์กรได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1) ครูควรมีอิสระในการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบตามหลักเกณฑ์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระเสรีภาพสามารถใช้ดุลพินิจในการตัดสินใจ และวิธีปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2) ครูสามารถร่วมกันตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาของสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยให้ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2) ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ที่ส่งผลต่อส่งผลการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กชนันท์ สุขนิคม. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่6). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เปรมศิริ เนื้อเย็น. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- พรรษา ไพรเลิศ. (2557). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2555). การรู้สารสนเทศและกลไกการเรียนรู้ในยุคโลกาภิวัตน์. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหาร มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. เล่ม 120/ตอนที่ 100ก/หน้า 1/9 ตุลาคม 2546.
- รุสนานี ยาโม. (2555). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสภาพการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดน. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรรณะ บุชบา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรัชญาดุสิตบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสยาม.
- สันติธร ภูริภักดี. (2563). การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูล วันที่ 30 พฤศจิกายน 2563. จาก www.tci-thaijo.org.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2563). สารสนเทศทางการศึกษา. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. ชลบุรี: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุภาวดี ลาภเจริญ. (2561). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Avolio, J. & Bernard M. (1999). 'Transformational Leadership, Charisma, and Beyond'. In J.G., Hunt et al. (Eds.) *Emerging Leadership vistas*. Lexington Books.
- Best, J. W. & Khan, J. V. (1993). *Research in Education* (7th ed.). Boston: Allyn Bacon. Cengage Learning International Student Edition.
- Goh M. and Pinaikul P. (1998). "Logistics management practices and development in Thailand." *Logistics Information Management* 11, 6: 359-369.
- Hoy, W. & Miskel, C. (2001). *Educational Administration: Theory, Research and Practice* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determination sample size for research activities.** Education and Psychology Measurement.
- Reece, P. D. (2004). **Universities as Learning Organizations:** How can Australian Universities become Learning Organization?. Unpublished Doctoral Dissertation, Murdoch University.
- Senge, P. M. (1990). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning.** Organization. New York: Doubleday.
- Senge, P. M. (2000). **The fifth discipline: The art and practice of the learning organization,** London: Random House.